

Hemelwater- en droogteplan Oudenaarde

aquafin

 Stad
Oudenaarde

1. **Realistische maatregelen**
2. **Verschillende insteken: functioneel, ecologisch, duurzaam en budgettair**
3. **Afgestemd op de specifieke kenmerken van de wijk of stadskern**
4. **Middel- en langetermijnperspectief**

Werken aan een waterrobuust Oudenaarde

Het hemelwater- en droogteplan is een **langetermijnvisie** op hoe het watersysteem van Oudenaarde zou moeten evolueren. Het plan voorziet in een **afbakening van zones**, waarin vrijwel al het water kan infiltreren, waar er wel nog afvoerinfrastructuur nodig is, waar die dan ligt en welke kanslocaties er zijn om afstromend water te vertragen. Het legt zo de basis voor een **robuust en kostenefficiënt watersysteem**.

Het hemelwater- en droogteplan houdt rekening met de uitdagingen die de klimaatverandering in Oudenaarde voorschotelt. Zo wordt er ook gekeken welke kansen er zijn om hemelwater (regenwater) te hergebruiken, waarna er maximaal water wordt geïnfiltreerd om de uitputting van de grondwatertafel in de bodem zoveel mogelijk tegen te gaan. De **blauwgroene maatregelen** die worden voorgesteld helpen in de strijd tegen alle uitdagingen die de klimaatverandering met zich meebrengt zoals hittestress, luchtkwaliteit en verdroging.

Deze maatregelen voorkomen wateroverlast en verhogen de resistentie tegen droogte, maar hebben ook een positief effect op de waterkwaliteit. Door het hemelwater gescheiden op te vangen en verwerken, stort er minder afvalwater over naar de waterlopen bij hevige neerslag en daalt de verdunning van het afwater bij lichte neerslag, waardoor de waterzuivering beter werkt.

Plannen voor een veilige en aantrekkelijke toekomst

Door de **verandering van het klimaat** wordt het steeds moeilijker om de hoeveelheid neerslag te beheersen. Gemeenten en steden moeten bij hun ruimtelijke indeling rekening houden met meer regenwater en **zwaardere piekbuien**. Door nu werk te maken van een hemelwater- en droogteplan, kan Oudenaarde de economische, maatschappelijke en ecologische kosten van het veranderende weerpatroon indijken.

Het hemelwater- en droogteplan brengt de **lokale knelpunten** in kaart en stelt uitvoerbare maatregelen voor om de toekomstige volumes regenwater afdoende te laten infiltreren, bufferen of vertraagd af te voeren. Dit hemelwater- en droogteplan is een dynamisch plan, dat verschillende fasen bevat.

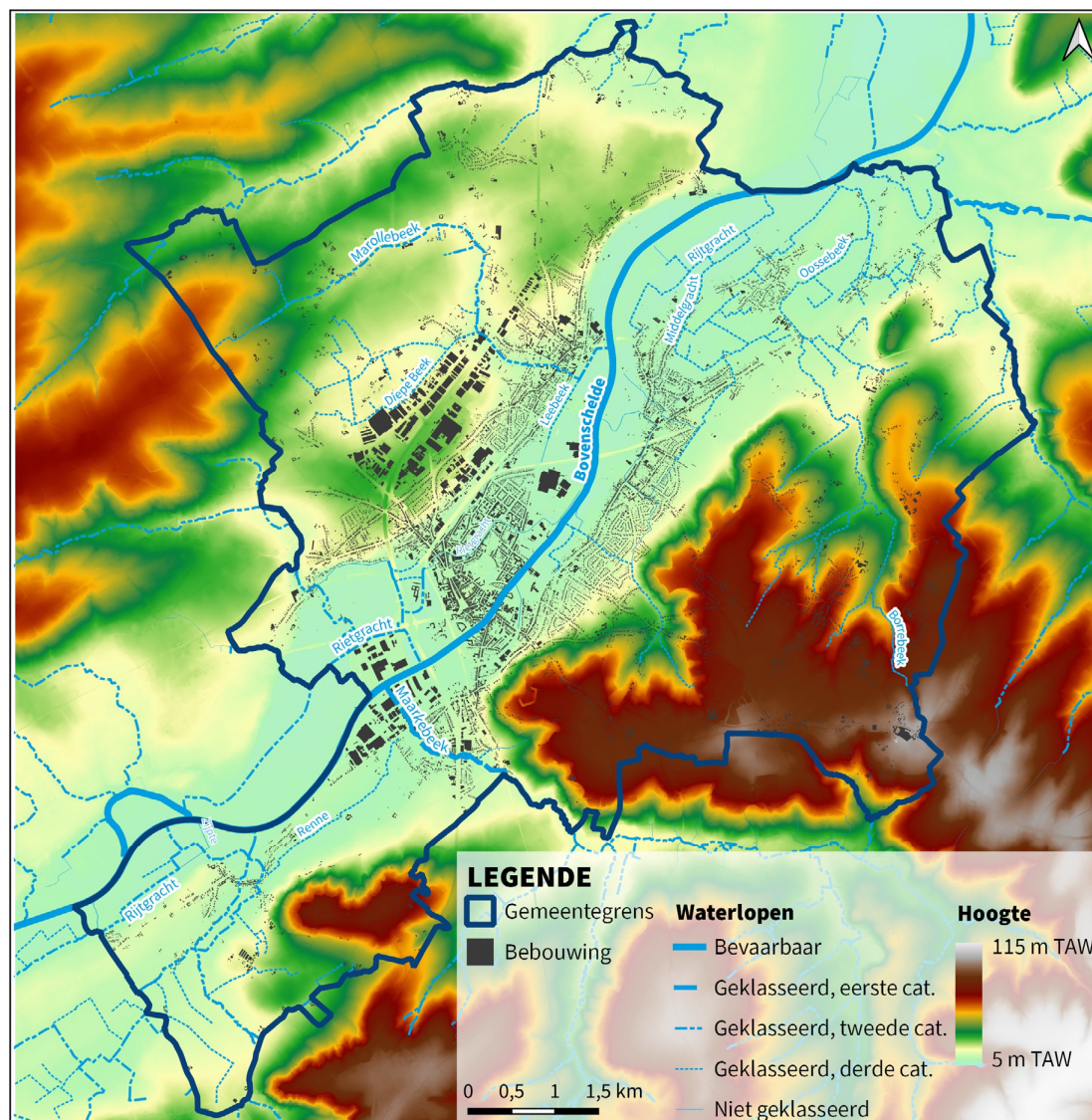
Bovendien werkte de stad Oudenaarde in samenwerking met andere partijen ook andere visieplannen uit, die in connectie staan met het hemelwater- en droogteplan van Oudenaarde. Het klimaatadaptatieplan en het reeds bestaande riviercontract Maarkebeek vervullen zo de nodige extra aspecten die de stad tegemoet komen in haar problematiek.

Elke lokale situatie is uniek: Oudenaarde

Oudenaarde omvat het centrum Oudenaarde en de omliggende deelgemeenten Bevere, Edelare, Eine, Ename, Heurne, Leupegem, Mater, Melden, Mullem, Nederename, Volkegem en Welden. Het grondgebied bedraagt 6892 ha waarvan 16,8% verhard is (2025). Er wonen bijna 33.000 mensen, wat betekent dat er **356 m² verharding is per inwoner**.

Oudenaarde ligt in een heuvelachtig gebied, met in het midden de vallei van de Bovenschelde. Op de hogere zandlemige heuvels kan regenwater makkelijk in de bodem dringen. In de vallei is dat moeilijker, omdat de bodem daar minder doorlatend is door kleilagen. Er is steeds een infiltratieproef nodig om te bepalen of inzetten op infiltratie mogelijk is of niet.

Het aanvullen van de grondwatertafel heeft een lokaal effect, maar kan ook bijdragen tot een **stijging van de diepere grondwaterlagen** in de bodem. Bovendien helpt het om ervoor te zorgen dat een brondebiet gegarandeerd wordt van kleine waterlopen en beken bij lange periodes van droogte.

© Aquafin: Reliëfkaart van Oudenaarde, met in het rood de hoogste, en in het lichtgroen/blauw de laagst gelegen gebieden.

Hoe passen we dit concreet toe?

Wanneer hemelwater op verharding valt stroomt het grotendeels af naar een lagergelegen punt. Tot voor kort werd dit water zoveel mogelijk verzameld in de riolering en samen met het afvalwater afgevoerd naar de zuiveringsinstallatie. De inzichten hierover zijn geëvolueerd, en er wordt nu gekeken naar oplossingen die dichter aanleunen bij de natuurlijke situatie. Als leidraad werd hiervoor de Ladder van Lansink opgesteld, die de oplossingen voor hemelwater rangschikt naar wenselijkheid.

© Stad Oudenaarde: 1) Afstroom vermijden

© Shutterstock: 2) Hergebruik regenwater

© Shutterstock: 3) Infiltratie

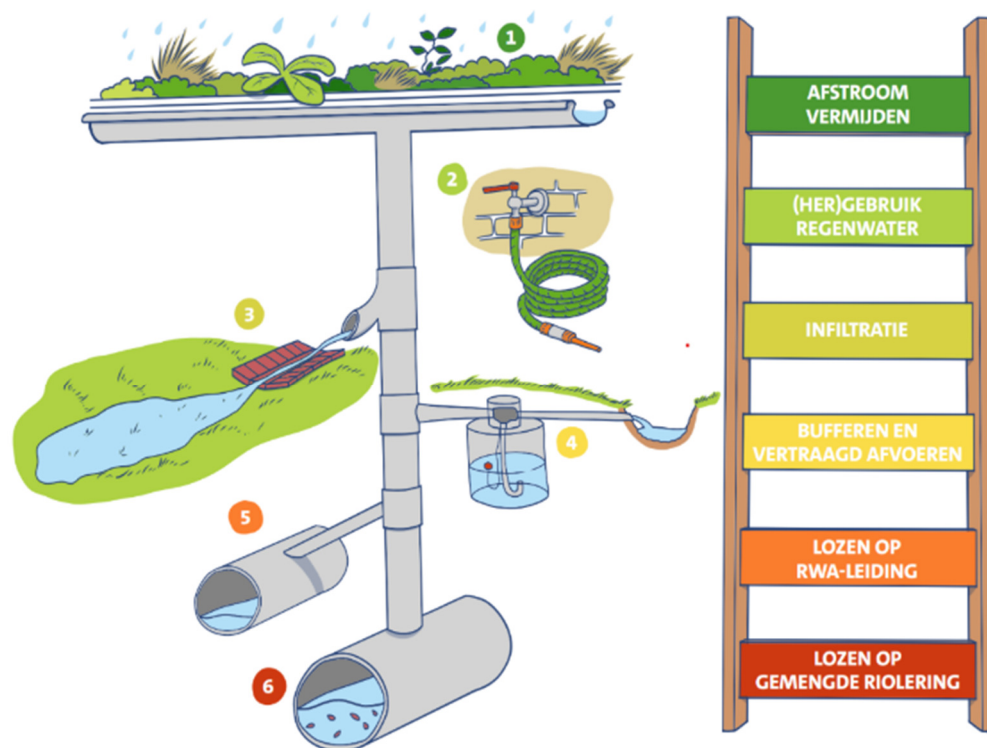
© Aquafin: 4) Bufferen

© Shutterstock: 5) Lozen op regenwaterstelsel

© Shutterstock: 5) Lozen op gemengde riolering

LADDER VAN LANSINK

Wat kan je zelf doen als burger?

Ook jij kan zelf stappen ondernemen door slim om te gaan met het regenwater in je huis en tuin. Je dak en tuin kunnen met wat simpele aanpassingen klimaatbestendiger worden ingericht.

Meer groen zorgt voor een betere infiltratie van je ondergrond en verlaagt in de zomer de temperatuur in de stad.

Via <https://blauwgroenvlaanderen.be/bewoners/> kun je de maatregelen bekijken om jouw dak, gevel, oprit of tuin klimaatbestendig te maken.

Subsidies voor jou als burger

Informatie over subsidies vind je op de website van Stad Oudenaarde via: <https://www.oudenaarde.be/nl/wonen-leven/milieu/subsidies>

Belang van Infiltreren

© Aquafin

© Shutterstock

© Shutterstock

Waar het mogelijk is, moet water eerst **infiltreren**. Dit zorgt ervoor dat er minder water afgevoerd moet worden via de riolering, en dat het grondwaterpeil wordt aangevuld. De ambitie die het hemelwater- en droogteplan naar voor schuift, is dat een kleine bui altijd kan infiltreren (behalve als de grond het echt niet toelaat).

Oudenaarde bestaat uit een glooiend landschap met een kleiige vallei en zandlemige heuvels, en heeft een dicht bebouwde stadskern gelegen in de vallei. Hierdoor is **infiltratie** vooral mogelijk en zinvol in de **hogere gelegen gebieden**. Inzetten op infiltratie is daar dan ook belangrijk om de afstroom van hemelwater naar de lager gelegen gebieden te verminderen. Infiltratie is vaak overal mogelijk en is voordelig voor het watersysteem, maar op plekken met een trage infiltratiesnelheid blijft het water langer staan.

De **ambitie** is om infiltratie zoveel mogelijk toe te passen waar dit kan en mag, zodat het grootste deel van het regenwater dat jaarlijks neervalt, in de bodem kan sijpelen.

Maximaliseren van Een aangename waterbeleving

Het volledige grondgebied van Oudenaarde is gelegen in het Bovenscheldebekken. De Bovenschelde loopt dwars door Oudenaarde en is een bevaarbare waterloop. Verder zijn de Maarkebeek, Zwalmbeek en de Oossebeek ook belangrijke waterlopen binnen dit grondgebied.

Vroeger hadden de waterlopen meer plaats op het grondgebied van Oudenaarde. Door bebouwing, kanaliseren, inbuizen of omleggen is dit veel veranderd. Het voorzien van meer ruimte voor water en waterlopen is een belangrijke ambitie van de stad.

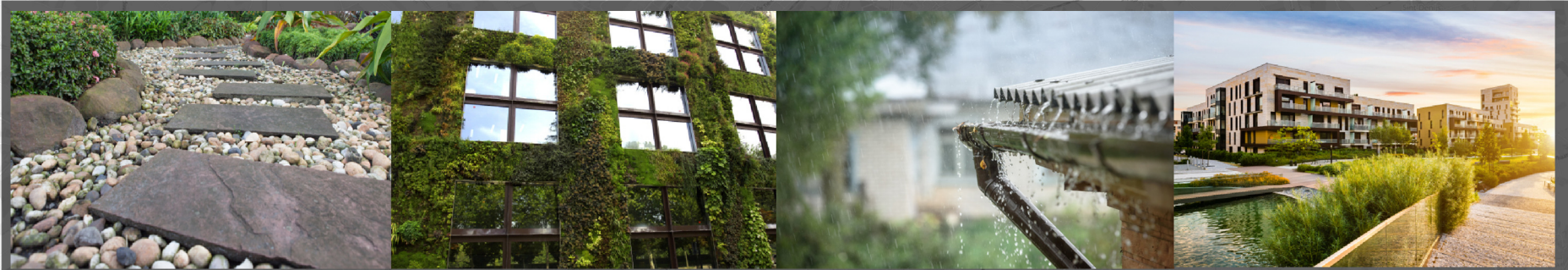

© Shutterstock

Projecten vanuit het Hemelwater- en droogteplan

Het hemelwater- en droogteplan is een langetermijnvisie op het watersysteem van de stad. Het toont waar het regenwater terecht komt en hoe waterproblemen aangepakt kunnen worden. De aanleg van opvanginfrastructuur en gescheiden rioleringsstelsels vraagt, afhankelijk van de omvang, vaak veel tijd.

Gelukkig kunnen wij op korte termijn ook al een aantal oplossingen aanbieden die snel uitvoerbaar zijn, en die de huidige situatie al sterk kunnen verbeteren. Deze quick wins worden hier besproken.

Stad
Oudenaarde

aquafin